

nili davu v demonstrancích, s úmyslem, zmařiti tento jejich služební výkon. Zjištění tohoto úmyslu pachatelova stačí však úplně, by bylo lze podřaditi jeho jednání i subjektivní skutkové podstatě zločinu podle §u 81 tr. zák. Rozsudku, který tento úmysl obžalovaného výslovně zjišťuje, vytýká tudíž zmateční stížnost neprávem, že soud nezjistil vůbec subjektivní skutkové povahy ani všeobecné podle §u 1 tr. zák. ani zvláštní podle §u 81 tr. zák.

Čís. 2725.

Důvodem protiprávnosti a trestnosti zpronevěry jest zklamání důvěry jiné osoby v to, že pachatel s věcí svěřenou nenaloží jinakým (rozsáhlejším) způsobem, než ku kterému osoba ta svolila nebo příkaz dala, a tudíž nezmaří účel, za kterým mu byla věc odevzdána do neomezené skutečné moci, avšak zároveň za omezení jeho práv k věci se vztahujících.

Úmysl pachatele, že věc vůbec nikdy nevydá oprávněné osobě, nýbrž stav, jímž jest věc odňata moci oprávněného, učiní trvalým, vyžaduje se toliko pro takové činnosti, jež jest podřaditi pojmu »za sebou zadržuje,« nikoliv v případech, jež jest podřaditi pojmu »přivlastnění.«

Zpronevěra zastavením stroje koupeného s výhradou práva vlastnického.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1927, Zm I 729/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. listopadu 1926, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák.

D ů v o d y:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., namítá zmateční stížnost, že zjištěným jednáním stěžovatelky není naplněna skutková podstata zpronevěry, jelikož stav, který nastal svémocným zastavením svěřeného stroje, nebyl stěžovatelkou zamýšlen jako trvalý a nebyl ani ve skutečnosti trvalým (přesněji řečeno nenapravitelným). Mohlať prý stěžovatelka znovu zjednatí disposiční moc nad strojem buď sobě nebo přímo majiteli stroje tím, že by byla sama zaplatila zástavní pohledávku, načež by jí byl stroj vrácen, nebo by byla odevzdala zástavní lístek majiteli stroje, takže mohl stroj vyplatiti částkami, které mu stěžovatelka již na kupní cenu zaplatila a jejichž součet byl větší, než zástavní pohledávka. Námitka neobstojí. Důvodem protiprávnosti a trestnosti zpronevěry jest zklamání důvěry jiné osoby v to, že pachatel s věcí svěřenou nenaloží jinakým nebo rozsáhlejším způsobem, než ku kterému osoba ta svolila nebo příkaz dala a tudíž nezmaří účele, za kterým mu byla věc odevzdána do neomezené skutečné moci, avšak

zároveň za omezení jeho práv k věci se vztahujících. Zlem se zpronevěrou spojeným (§ 1 tr. zák.) nebo-li jako zpronevěra stíhaným není újma osoby, jíž nebo v jejíž prospěch byla věc svěřena, na povšechných právech anebo zájmech majetkových, nýbrž újma na právech vztahujících se k určité, totiž ku svěřené věci, pokud zůstala přes neomezenou skutečnou moc pachatelovu vyhrazena této druhé osobě. Účinkem, zpronevěře zvláštním, je tedy, že byl účel svěřeni zmařen výkonem práva, k jehož vykonávání nebyl pachatel podle smlouvy, ujednané mezi ním a jinou osobou, vůbec oprávněn anebo nebyl oprávněn v tom směru nebo v tom časovém nebo jinakém rozsahu, ve kterém — zneužil neomezenosti skutečné moci — s věcí nakládal. Proto přichází trvalost (nenapravitelnost) stavu, který nastal svémocným nakládáním pachatele se svěřenou věcí, v úvahu jen v případech, ve kterých pachatel vykročil z mezí práv k věci se vztahujících a zmařil účel svěřeni nikoliv již svémocnou disposicí o sobě, nýbrž teprve tím, že tato dispozice, pokud se týče její účinky na práva, vyhrazená svěřiteli k věci, neomezily jen na dobu více méně přechodnou. Tomu tak jest v případech, ve kterých byl pachatel oprávněn k tomu, by věc držel nebo jí pro sebe užíval, a svémoc jeho záleží v tom, že věc nevrátí majiteli ani po době stanovené pro jeho držbu nebo používání věci, neboli, že věc i nadále za sebou zadrží. V důsledku toho se úmysl pachatele, že věc vůbec nikdy nevydá osobě oprávněné, nýbrž stav, jímž jest věc odňata moci oprávněného, učiní trvalým, vyžaduje toliko pro takové činnosti, které jest podřaditi pod pojem, naznačený slovy §u 183 tr. zák. (věc) »za sebou zadržuje,« jak to uznává vlastně stížnost sama. Kdykoli však svémocná dispozice pachatele se svěřenou věcí jest výkonem práva, k jehož výkonu nebyl vůbec oprávněn, jest důvěra osoby věc svěřivší zklamána, stav tím přivoděný v rozporu se stavem oběma stranami při svěřování zamýšleným, a účel svěřeni zmařen již svémocnou disposicí o sobě, nikoliv teprve tím, že dispozice nebo její účinky nebyly rázu přechodného, nýbrž trvalými. Proto nelze požadavek trvalosti protiprávního stavu přivoděného svémocnou disposicí pachatele rozšířiti na případy, ve kterých pachatel toliko k výkonu určitého práva oprávněný vykonává svémocnou disposicí jiné právo příslušející majiteli ku svěřené věci a přes to, že byla věc odevzdána do neomezené skutečné moci pachatele, vyhrazené jediné majiteli, neboli na případy, ve kterých si pachatel, jak to nazývá § 183 tr. zák., svěřenou věc převlastnil. O takovou činnost jde v souzeném případě. Stroj byl stěžovatelce odevzdán na základě kupní smlouvy, před úplným zaplacením kupní ceny s výhradou práva vlastnického pro prodatele. Stěžovatelka byla podle smlouvy oprávněna jediné k tomu, by stroj držela a ho používala; výkon jakéhokoliv jiného práva z vlastnictví vyplývajícího, zejména práva, zřídit pro někoho zástavní právo ke stroji, nebyl jí dovolen a tato ostatní práva zůstala vyhrazena (zachována) prodатели. Účelem svěřeni stroje bylo, by jednak mohla stěžovatelka používati stroje nezaplaceného, jednak, by mohl prodatel uplatňováním vlastnického práva — nezávisle na tom, jak se vytvoří majetkové a výdělkové poměry stěžovatelky — vynutiti vrácení stroje, nedostojí-li stěžovatelka svým závazkům převzatým kupní smlouvou. Účel ten byl

zmařen již tím, že stěžovatelka dala stroj do zástavy jinému věřiteli, proti kterému mohl prodatel a majitel stroje uplatniti své vlastnické právo jediné tehdy, kdyby byl zároveň zaplatil dluh stěžovatelky (§§ 367, 456 obč. zák.), tudíž jen v rozsahu ztenčeném. Nezáleží na tom, že tento dluh byl menší, než souhrn splátek stěžovatelčiných. Nehledě k tomu, že není zjištěno, zda prodatel nemohl při případném rozvázání kupní smlouvy uplatniti nároky převyšující tyto splátky z důvodu, že upotřebením byl stroj znehodnocen, není způsobení majetkové škody znakem zpronevěry. Rozhodným jest, že, zastavivši stroj, porušila stěžovatelka vlastnické právo prodatelovo, ačkoliv důvěra, že je zachová v tomto směru neztenčeně, byla příčinou toho, že jí byl stroj odevzdán do skutečné moci, a že tuto důvěru zklamala, naloživši se strojem způsobem, k jakému zmocněna a oprávněna nebyla. Případný její úmysl, včas stroj vyplatiti neb umožniti majiteli vyplacení stroje odevzdáním zástavního lístku, není než úmyslem, způsobenou škodu dodatečně napravití a neruší rozsudečný závěr o svémocnosti a protiprávnosti dispozice, přičítící se účelu svěření stroje, ani o vědomí stěžovatelky vztahujícím se k této svémocnosti. Netřeba řešiti otázku, zda stěžovatelka byla by jen tehdy prosta zodpovědnosti za zastavení stroje, kdyby byla měla jistotu, že si kdykoliv vymůže vrácení stroje zaplacením pohledávky, za niž dala stroj v zástavu, či také již tehdy, měla-li odůvodněnou nádej, že bude moci stroj včas vyplatiti. Stížnost totiž ani nepoukazuje na okolnosti, z nichž by bylo lze usuzovati na takovouto důvodnou nádej stěžovatelky, nýbrž uplatňuje jen, že měla možnost, by si výdělkem nebo jinak opatřila prostředky k vyplacení zástavy. Takováto abstraktní možnost však nestačí k sprostění stěžovatelky. Její způsob hájení se, na který poukazuje nalézací soud, že zastavila stroj jen proto, že se octla v náhlé peněžní tísní, nasvědčuje tomu, že neměla ani takovéto důvodné naděje. Důsledkem toho je nerozhodna další výtká, že nalézací soud bere za prokázáno, že stěžovatelka vůbec neměla možnosti vrátiti stroj firmě až do propadnutí zástavy, ač nezjišťoval v tomto směru skutkových okolností, nehledě ani k tomu, že nalézací soud nic takového nevyslovil. Naložila-li tudíž obžalovaná se strojem svémocně způsobem přičítícím se povinností držitele svěřené věci, dopustila se zločinu zpronevěry podle §u 183 tr. zák. Třeba že nelze souhlasiti s tím, že bylo zjištěné jednání stěžovatelky podřaděno pod pojem zadržetí svěřené věci, vyhovuje přece správnému výkladu zákona jeho podřadění pod pojem přivlastnění sobě věci svěřené a tím i pod ustanovení §u 183 tr. zák. Stížnost, uplatňující opačný názor, jest neodůvodněna, bylo jí proto zavrhnouti.

Čís. 2726.

Ani železniční úředníci pachatelé nadřizení ani úředníci aktivní kontroly nejsou vrchností ve smyslu § 187 tr. zák.; touto vrchností jsou výhradně orgány veřejné správy, jimž jest zvláště uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1927, Zm I 686/26.)